

КОМУНІСТИЧНА ПАРТІЯ ПОЛЬЩІ ДО РОБІТНИКІВ ВАРШАВИ.

ТОВАРИШ ЛАНЦУЦЬКИЙ УВ'ЯЗНЕНИЙ — ПОМУ ГРОЗИТЬ СМЕРТЬЮ! ПОСЛА КРУЛІКОВСЬКОГО НАМАГАЮТЬСЯ ОЧЕРНЮВАТИ ПЕРЕД РОБІТНИЦТВОМ! — ВСІ ДО ПРОТЕСТУ! ВСІ НА ДЕМОНСТРАЦІЮ!

Товариші Робітники!

Товариша Ланцуцького ув'язняли, на тов. Крулківського кидають буржуазні дотри бодлом. Трох українських послів видано під суд польських дідичів і капіталістів.

Не від німці буржуазна зграя від націонал-демократичних крикунів "студь піск" аж до героїв нагайки, песпесівців, горить жаждою, щоб позбутись з союму неустрашимих оборонців робітничої класи, селяні і пригнетених національностей. Від першої хвилі старались ті чорносотенці заклекобувати ім усто, розгромлювали їхні збори, і в норах дефензиви фашували їхні промови. Іх оточено цілим роєм шпигунів і прокураторів. Іх стягали з трибуни, били їх руками соціалістів-зрадників з песпесівської шайки, кидано на них вуличними лайками.

Але не зважаючи на цю гидоту й бандитні напади, не зважаючи на одностороннє биття буржуазних гієн — від націонал-демократів аж до песпесівців, гремів голос комуністичних послів все сильніше, бо вони були й є всюди, де горить бій — у Варшаві, Лодзі, в Дембровській басейні, на Шлезку й в Бориславі, — невтомно підносить вони свій протест проти оргій визиску й білого терору, проти огидної польської окупації страдалної України й Білої Русі.

Маси робітництва в селянства трахнуть віру до обманливих опортуністів, домагаються боротьби проти кривавої нужди, проти гнету й невільництва. Під напором цих мас розлітається зліплена до купи селянська партія "Визволення" і повстає незалежна селянська партія. Під цим самим напором мас зрозуміли 4 українські послів, що маси українських робітників і селян можна визволити тільки під прапором комуністичної партії, — і вони прилучились до комуністичної соймової фракції. Так будять революційні сили навіть в гнідлім і смердячій багні, яким є польський сойм.

Буржуазія й опортуністична товща злякалась зростаючого гнву мас, що виявився вже й в соймах, злякалась перед заревом комунізму, що рече на їх очах. Рішено тому златити вільне пролетарське слово. Віддано владу новому обманливому народним мас, Тутутіві й під маскою демократії почалась дика нагірка на комунізм і на комуністичних послів.

Товариші Робітники! На останньому засіданню сойму, серед скаженого ска-

вудління найзручніших агентів буржуазії — з табору Національної Партії і песпесівців — видано тов. Ланцуцького на пімсту дідичів і капіталістів. Ці злокаї царських карних закорів оскаржують його за "зраду держави", грозять йому карою смерті! І тоді, коли зрадників краківського повстання — Станьчика, Бобровського й Ко. випущено на волю, щоб могли далі обманювати робітничі маси, тов. Ланцуцького ув'язнюється!

На цим самим соймовім засіданню — в хвилі, коли в Слонімі розстріляно чотирох білоруських героїв-партизанів, видано також українських послів польським судам. А щоб у вас очах очерннити комуністичних послів, зачинають буржуазні газетирські гієни безсоромні й огидну кампанію проти одинокого робітничого посла з Варшави — тов. Крулківського.

Буржуазія й опортуністи знають, що робітники не повинні тисячекратно їх очернювати та що вони все дивляться і дивляться на тов. Крулківського, як на свого героя-оборонця. Робітники Варшави знають точно його життя, знають кожний його крок, знають його самопожертву і посвяту.

Нині, коли робітничі маси зливаються зі своїм комуністичним авангардом в одну широкую могутню цілість, ні в буржуазії й опортуністи хочуть за всяку ціну збити комуністичного посла в публічній опії робітничих мас. Під диктак дефензиви починають буржуазні рентиальки, з "Курієром Поранним" на чолі, кидати на найбільшого оборонця робітничих мас блювотинням своєї підступної й крайно zdeгнерованої фантазії.

Право нетикальності істнує тільки для злодів, бандитів, на зразок Кухарського й Корфантового, хоронить тільки зрадників робітничих та селянських мас.

Свобода преси є правом тільки для буржуазних і опортуністичних лотрів, є правом тільки на це, щоб під його покривом гнати робітничої товщі та селянства й плавати ім в очі. Заплямлені кров'ю розстріляних українських та білоруських революціонерів і скупачів страшною нуждою заковацьких народних мас — правительств Габсбургів й Тутутів довіршили ганебне діло правительств Вітоса.

Робітники Варшави! Ми не сміємо мовчати! Удар, спрямований на комуністичних

та українських послів, падає на всю робітничу класу.

Ув'язнення тов. Ланцуцького й оплюгавування тов. Крулківського треба розуміти, як витімковий стан проти робітничих мас і являються грізним сигналом надходячої боротьби на життя й смерть.

Буржуазія намагається здавити кожний об'яв гнву й протесту, убити в нас дух опору, і наложити на вас кайдани нужди й поневолення.

Ми всі мусимо взяти в оборону увязнених і тих, котрих гієни капіталізму намагаються оплюгавити в очах робітничих мас. На всіх вічах зборах, у всіх заводах і професійних союзах мусимо стати непохитно й піднести наш грізний голос протесту. Ми мусимо виявити нашу волю, що хочемо вирвати тов. Ланцуцького з тюрми, мусимо лотрам, які очернюють вибранця пролетарської Варшави, позамікати роботу, ми мусимо стати оборонним муром перед ними, що нас охоронять перед кількома сотнями буржуазних та опортуністичних гадаласів в соймах!

Варшавський Комітет Компартії Польщі. Варшава, 22. грудня 1924.

ПІСЛЯ ПОВСТАННЯ В ЕСТОНІЇ.

Естонський буржуазі добре відомо було безвихідне становище робітництва і обурення широким народним мас, що дала їм нарастало. Але на це вона мала тільки одну відповідь — насильство і знищення. Буржуазна преса і лідери ширили уєвсь час "за відомостями" охоранки, чулки про повстання комуністів, яке наче-б то підготовляється і вже почалося від того, щоб під виглядом "ліквідації" комуністичних змов влаштувати погроми і замкнуті в тюрми всіх більш активних робітників робітничих організацій. Вся ця систематична провокація й погромна робота уряду довела робітників до повстання, або принаймні прискорила час остатньої расплати.

Буржуазія, хоч і розлютована, все-ж характеризує повстання 1. грудня, як успішну спробу захопити владу, додаючи, що за певний, хоч і короткий, час влада дійсно була в руках повстанців.

Ми знаємо, що ця спроба закінчилась поразкою повстанців. Удар, завданий буржуазії, не був для неї смертельним. Вона швидко перейшла до наступу і розбила перевади кадри пролетаріату раніш, ніж вони встигли викликати на бій і мобілізувати широкі маси, яких в перший момент, в перші хвилини виступу, через самий характер боротьби не можна було безпосередньо втягнути в бій. Повстання було придушено з незначними жертвами з боку робітництва, яке відступило перед переважаними силами свого супротивника. Почалась криваві оргії катів над придушеним пролетаріа-

том. Нема змоги хоча-би приблизно встановити число убитих робітників. Генерал Лайдомер ще не докінчив своєї "роботи".

Тим часом, як летіть робітничу кров, соціял-демократи утворюють разом з прямими кабатами естонських робітників "мирний уряд". Але це не значить, що сер Лайдомер так легко зречець своїх диктаторських уповноважень, як зречець піркую перед тим його колеги міністерських тек. Під виглядом порятунку вітчини мовчки, нішком усувається від влади тих, хто допустив по ді 1. грудня, а під виглядом знищення комунізму викорнюють всякі останки демократичних фігових листочків. Чи значить це остаточну перемогу фашизму і на довгі роки поразку робітництва?

Звичайно, про якісь легальні форми продовження революційної боротьби в найблизшому майбутньому говорити не доводиться. Але з економічного крізою буржуазія не управиться. Становище гіршає, а незадоволення широким мас росте.

Але одне вже тепер ясно: за повідомленням буржуазної преси, підпальна революційна робота комуністичної партії Естонії не припинилась ані на один день. Знов виявляється "метелики" (популярна література).

Революційний пролетаріат Естонії має досить мужності кинути катам виклик до нової бою отверто, під самим шум стрільняни військово-польових судів. На третій день після поразки, коли агенти ох-

Вісті з Радянських Республік.

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ З'ІЗД УЧИТЕЛІВ.

На початку січня відбувся в Харкові всеукраїнський з'їзд учителів. Харківські "Вісти" з 4. січня з приводу цього з'їзду між иншим пишуть: Уже влітку 1924 р. 13-ий з'їзд комуністичної партії констатувала безумовний звинувачення в бік радянської влади і цей з'їзд визначив його ролю.

Учительство повинно бути передатником комуністичного впливу на селянство. Учительство повинно помогти комуністичній партії та радянській владі вирвати з рук дрібнобуржуазного куркуляцького впливу село, поставити його на шлях будівництва комуністичної громади.

Штаб соціальної революції — комуністична партія поставляє висунути нові, невикорисані ще в боях сили — сили вчительські. Учительство проявило себе вже в своїй роботі, але перед дружим одностороннім ударом по дрібнобуржуазній стихії комуністична партія робить огляд своїх сил.

Український з'їзд учителів має бути під цим оглядом. Уєвсь попередній досвід каже, що на цьому огляді вчительство, звільнившись від духовної спадщини ідеалістів, під впливом виконуваних функцій пролетарської держави, засвоївши пролетарську ідеологію та психологію, виявило належну боездатність для майбутньої боротьби.

Виявляючи в собі волю усього вчительства України, український з'їзд покаже, що воно в боротьбі зі світовим капіталом стає на бік пролетаріату, що за єдиного вождя у цій боротьбі воно визнає комуністичну партію і штаб світової революції — Комуністичний Інтернаціонал.

ОХОРОНА СОФІЙСЬКОГО СОБОРУ ЯК ПАМ'ЯТНИКА СТАРОВИНИ.

Президи ВУЦВК розглянула справу охорони Київського Софійського собору, як пам'ятника українського стародавнього мистецтва. Щоб перевести ретельну охорону собору, Київському Губвиконкомі запропоновано, віддаючи

в аренду Софійській собор як мейс реаліній громаді, виконати такі умови: 1. наукову охорону собору повинно доручити археологічному комітету при Українській Академії Наук, і 2. церковна громада зобовязана переводити зовнішню і внутрішню охорону собору й допускати до догляду за ним археологічний комітет.

ПОВЕРНУВСЯ ВІДОМНИЙ МАН ДРІВНИК КОЗЛОВ.

До Ленінграду повернувся після півторарічної праці з монгольської експедиції відомий мандрівник Козлов. Експедиція Козлова дала багаті надсідки. На північ від Урги роблено розкопки десяті стародавніх курганів. Знайдено стародавній похорони, багато шовкових тканин, вишивок, килимів, gobеленів, китайські листи, священні лоєстра, золоті каблучки — з червоними каменями, жіночі коси, що дуже гарно схоронились і ріжні річі хатнього вжитку з малюнками. Всі речі дохристіянської епохи. Всього Козлов вивіз з Монголії 50 ящиків колекції.

СПІР ЗА ДОВГІ МІЖ АЛІЯНТАМИ.

Закріпощення німецького пролетаріату плямом Доса, колонізація Німеччини Америкою вже довершена. Однак американський капітал ще не вичислений і він наступає тепер на другі краї (Фінляндія, Угорщина й Литва вже тепер сплачують свої довги Америці).

Досі аліянти не могли згодитися щодо своєї участі в зисках, що їх дає здійснення пляну Доса Німеччиною. Америка жадає звоту своїх окупаційних коштів із репарацій на що аліянти згодились, відтак Америка домагається звоту втрач, які понесли американські горожани підчас війни через Німеччину. Бельгія й Франція, що під фінансовим зглядом залежать від Америки, згодилися на це. Але Англія, що її жадання з репарацій мають бути полагоджені після французьких жадань, заявляє проти цього. Англія відстає Америку до німецько-американського мирного договору на пляну котрого Німеччина, без огляду на плян Доса, безпосередньо має повернути Америці кошти. Таким чином збільшилися обовязання Німеччини, а тим самим й тягарі німецького робітництва.

Однаке проблем довгий аліантів це перш за все політичний, а не фінансовий проблем, це засіб імперіалістичної держави при помочі довгий опанувати другу державу. Це дуже ясно виявилось в останніх часах.

Франція винна Америці 3 біліонів доларів. Франція недавно тому позичила від політичного світового банкіра Моргану 100 мільйонів доларів. Супроти Франції Америка поступає лагідно. Вона готова зменшити цей довг. Бо вона хоче у Франції мати союзника. Зараж Америка хоче у Франції добути й місце для своєї флотії. Цього її треба на випадок війни. Це викликало занепокоєння Англія, що винна Америці біля 1 мільярда фунтів стерлінгів, в же сплачує цей довг. — Вона платить 30 мільйонів фунтів річно. Англія заявляє, що зменшення французького довгу Америку може тільки відбутись, коли й англійський довг буде зменшений, інакше Англія жадатиме від Франції звоту довгу 623 міль. фунтів, що Франція винна Англія, хоч перешкажати збільшенню американського впливу на європейському континенті, що загрожуює її позиції. Англія хоче задовольнити Франції в Англії використати для своїх власних цілей. Це засіб для осягнення торговельно-політичних користей для англійської індустрії. Це засіб для розширення своєї влади і недопущення американського впливу на французьке народне господарство. Так то й проблем довгий аліантів є джерелом нових імперіалістичних конфліктів.

Відновляйте передплату на "Українські Робітничі Вісті".

М. ІРЧАН.

13)

В БУРЯНАХ

Другий том спогадів з громадянської війни на Україні 1920 року.

(Продовження.)

Переходжу високі трави сіножати і повільно піднімаюся житом в гору. Довкола тихо, ніде ні гомону, ні крику. Весняний вечір, як-би вколосав світ цілий і він здригнувся.

Жито кінчиться. Перед хатою грядки, хата і стодола, а на право за хатою нова, тільки зрублена хатчина чи хлів. Старий дідусь зігнутий тече шось під зрубом. Сміливо підходжу до нього і дивуюсь, що він не завважає мене.

— Дядьку — питаю — немає в вас Поляк?..

І не докінчую. Кров вдарилася в голову, потім морозом розприскалась по всьому тілі. Як кинув очима на зруб хати і закамінив. На платвах, звернений до мене племчана, сидить в шоломі легіонер і пильно вдивляється в далечній степу. А на два кроки від мене, сперті на стіну хати, сплять декілька воєнків і біля них скоростріл.

Розумію: панська застава (патруль).

Це був німий-напружений миг. Ані легіонери, ані дід, (який певно був глухий), не побачили мене.

Миттю повертаюся на місці і викром несуся назад. Перескакую грядки, шлепчу бараболінням і нараз — кінець. ("Пропав" — думаю). Перед мною високий, густий і колочий живопліт з колочих кущів главо. А кущі тягнуться здовж городу в долину, до сіножати.

— Утікай, ховайся! — кричить шось в ухо і я нахилилася так швидко, в повному розгоні всуваю голову в невелику дірку поміж кущами, якою в день пролазили кури. В цей отвір влізла тільки голова, а все тіло заллилося на дворі в кропиві.

Запіраю в собі відіхні і надслюхую, жду, як потягнуть за ноги. Минають довгі хвили. Давня тиша. А в голові шумить, гей-бо водопад Ніягари. По обличчю спливає шось тепле. Тонким струмочком тече по вилицях, за обшивку.

— Кров — думаю. Гострі колючки гарю вбились в лице і голову. Але не рушаюсь, хоч обличчя починає лекти. Боюсь наробити найменшого шуму. Від мене-ж 30 кроків польська застава. Може шукать за мною? Може ось-ось потягнуть за ноги? Ні! Утїкай відсідь пізно тяжко. Краще переждати тут, може не найду. Може сумерки і бурни не зрадять. Може..

Закриваю очі, бо кров заливає їх. І в темноті власних вій бачу елегантних легіонерів у французьких шоломах, англійських односторіх, з японськими рушницями... Привид недавно лежачого на містку і тут — біля зруба..

— Утікаю, як завць перед собаками — думаю собі. Куди не повернуся, скрізь гонить мене.. Утікаю перед смертю і незнаю, де найду її..

Плетуться банальні, давньо забуті слова: Кольс, хотьс, комуєс, шось, Мені якоєс, ніхто, ніколи, ніко..

Яка неоднакова людська доля! В цей час одні живуть спокійно, безжурно, безпечно, другі гуляють, балакають, треті-ж вирівають в глухих полях, або ждуть смерті серед бурянів і тернини... А боротьба двох світів кинить, клекотить.. Падають одні, падають й другі..

Ось хоч-би в цій хаті близько мене. Може там сидить якийсь молодий хлопче, як я — або росказує шосьбу, або по вечері відпочиває на призьбі. І який далекий він від великої боротьби двох світів! Що-ж, б'ється червоні з Поляками, хай б'ється, божя воля..

А боротьба йде за краще життя всіх, і того хлопця..

По 2-ох годинах обережно витягаю голову. Ой, болить, рушиться гола. Відгається, що колючки тернини вбились в обличчя аж до костей. Закуюю губи, раптово шарпаю голову і — вилазю. Пекучий біль сіпнів ціле обличчя і свіжі струмочки крови течуть тихо, рівно по боріді, шиї, аж на груди.

Надслюхую. Десь далеко в селі лають собаки, а мабуть на хаті викрикує пугач.

— Поховав! Поховав-ав-ав-ав!

Місьць срібло силде, аж очі сіпнуть. І видноється, що краса його вчарувала всіх людей і село і польську заставу. Чарі української ночі вколосали до сну всіх, тільки не мене. Нехай! Так краще..

Витягаю ножик і через дірку в кущах пробиваю дорогу в гущавину. Вирізую сліди гілочки і витягаю їх на двір. За годину готовий під кущами коритар. Свобідно залазу в нього і діру закриваю гадуками та кропивою. Всі сліди затерті.

В БУРЯНАХ.

В новій "хатці" спершу гарно. Лежу горіобличчям на м'якій-переритій кулямі землі, а крізь густі кущі продираються проміння місяця і злодійкувато заглядають в мої очі.

Через малий отвір в короні тернини бачу одну-самітну зірку. Ледво блимає на матово-блакитному тлі небозводу. Довго-довго дивлюся на неї, сам не знаю чому. І пригадується казка матері в дитячі літа.

— Зірки ці синку — розказувала мати — це людські душі, які покарав господь за гріхи та заставив висіти над людьми і дивитися на світ..

— А живі ці зірки? — питаю я.

— Це тільки душі дитини і вони цілий вік, аж до страшного суду будуть висіти так..

— А яміють вони говорити? — допитувався я.

— Не яміють синку, а може, хто його знає.. Але буває, що добрий панбіг змилоєсидиться над душею і скаже повернутися на землю та поправиться. Тоді зірочка паде. І як в тій хвилі подумати шось, то воно напевне сповниться..

Мимоволі думаю: — В цих бурянах аж я помру я..

Глинну в зірку а вона майнула по небозводу і в долину, тільки срібна доріжка засяла та й розвіялася кудись.

Усміхаюся вдоволено і звертаю думки в инший бік.

— Який сьогодні день? День? Мабуть вівторок. Так. Вівторок 1-го червня. Все це було у вівторок 1-го червня. Ні-ні.. Я не забуду. Вів-то-рок 1-го червня 1920 року. Хіба-ж можна забути такий день?

(Далі буде.)

ЧИ ВИ ВЖЕ МАЄТЕ

найновішу книжку відомого пролетарського письменника М. ІРЧАНА

КАРПАТСЬКА НІЧ

що недавно вишла з друку? Якщо немає її ви самі, або ваші знайоми, то поспішайте купити, а будете мати корисну книжку в хаті. Не траить вона вартості навіть тоді, як ви перечегаєте її. Це добра повість з воєнних часів в Галичині і з життя робітництва в Америці. Коли читаєте, то не можете так довго відірватися від книжки, доки не перегаєте до кінця. Письменник М. Ірчан сам пересів війну і вірно описує всі її страшні події в старому краю. Читаючи "Карпатську ніч" ви ринувачо багато вчитесь і то в найбільш припустний спосіб, бо нія книжка написана незвичайно зрозумілою мовою. На друкованця вона на найкращому папері, окладина з артистичним малюнком в двох кольорах. КУПИТЬ, А НИКОЛИ НЕ ПОЖАЛІТЕ! РОЗПОВІСЛЮЙТЕ КРИЖІВ ЦЮ КНИЖКУ.

Вискалюється книжки за попереднім надісанням грошей. ЦІНА 50 ЦЕНТІВ ЗА КНИЖКУ. Замовлення з гришимі посылати не таку адресу: Ukrainian Labor News Cor. Pritchard & McGregor Winnipeg, Man.

Товариші! Відновляйте передплату одинокого робітничої газети "Укр. Роб. Вістей"!